

УСТАВНИ СУД у саставу: председник др Драгиша Слијепчевић и судије др Оливера Вучић, др Марија Драшкић, Братислав Ђокић, Весна Илић Прелић, др Агнеш Картаг Одри, Катарина Манојловић Андрић, др Милан Марковић, др Боса Ненадић, Милан Станић, мр Томислав Стојковић, Сабахудин Тахировић и Предраг Ћетковић, у поступку по уставној жалби Слађане Јосиповић из Београда, на основу члана 167. тачка 4. у вези члана 170. Устава Републике Србије, на седници одржаној 14. јула 2011. године, донео је

О Д Л У К У

1. Усваја се уставна жалба Слађане Јосиповић и утврђује да је пресудом Окружног суда у Ваљеу Гж1. 692/07 од 17. априла 2008. године повређено право подносиоце уставне жалбе на једнаку заштиту права, зајемчено одредбом члана 36. Устава Републике Србије, док се у преосталом делу уставна жалба одбацује.

2. Поништава се пресуда Окружног суда у Ваљеу Гж1. 692/07 од 17. априла 2008. године и одређује да надлежни суд поновно одлучи о жалби изјављеној против пресуде Општинског суда у Ваљеу П1. 269/06 од 26. септембра 2007. године.

Образложење

1. Слађана Јосиповић из Београда је 5. јуна 2008. године, преко пуномоћника Душка Ђукановића, адвоката из Ваљева, поднела Уставном суду уставну жалбу против пресуде Окружног суда у Ваљеу Гж1. 692/07 од 17. априла 2008. године, због повреде права на једнаку заштиту права и на правно средство, повреде права на имовину, зајемчених одредбама чл. 36. и 58. Устава Републике Србије, као и због повреде начела забране дискриминације, зајемченог одредбом члана 21. Устава.

У уставној жалби је навела да је оспореном пресудом Окружног суда у Ваљеу Гж1. 692/07 од 17. априла 2008. године преиначена првостепена пресуда Општинског суда у Ваљеу П1. 269/06 од 26. септембра 2007. године, тако што је одбијен тужбени захтев тужиле, овде подносиоце уставне жалбе, којим је тражила да јој тужена Република Србија-Министарство правде на име разлике у заради за период од 3. фебруара 2003. године до 15. фебруара 2005. године исплати укупан износ од 116.180,96 динара, са законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ до коначног измирења обавезе, док је ставом другим изреке обавезана да туженом исплати све трошкове поступка.

Истакла је да је другостепени суд, једино у оспореној пресуди коју је донео у погледу њеног тужбеног захтева, изнео став да тужилца нема право на разлику плате између плате коју је примила у спорном периоду и плате коју би остварила применом коефицијената из чл. 51. и 52. Закона о јавном тужилаштву, у вези чл. 31. и 32. Закона о судијама, јер се наведене одредбе не могу непосредно примењивати. Додала је да су Општински суд у Ваљеу и Окружни суд у Ваљеу у свим осталим случајевима (као у пресуди Гж1. 716/06 од 10. маја 2007. године, пресуди Гж1. 35/08 од 13. фебруара 2008. године), управо полазили од одредби чл. 31. и 32. Закона о судијама, односно чл. 51. и 52. Закона о јавном тужилаштву, које су се непосредно примењивале, осим у пресуди која се односи на подносиоце уставне жалбе. Као пример је навела и правноснажне пресуде

Општинског суда у Ваљеу ПП. 849/07 и ПП. 853/07. Од Уставног суда је захтевала да утврди да су оспореном одлуком повређена њена права зајемчена одредбама чл. 21, 36. и 58. Устава Републике Србије, те да поништи оспорену пресуду и отклони штетне последице.

2. Сагласно члану 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

Одредбом члана 82. Закона о Уставном суду ("Службени гласник РС", број 109/07) прописано је да се уставна жалба може изјавити против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства или је законом искључено право на њихову судску заштиту (став 1.), као и да се уставна жалба може изјавити и ако нису исцрпљена правна средства, у случају када је подносиоцу уставне жалбе повређено право на суђење у разумном року (став 2.).

У току поступка пружања уставносудске заштите, поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама захтева истакнутог у њој, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено или ускраћено његово Уставом зајемчено право или слобода.

3. Уставни суд је у спроведеном поступку извршио увид у списе предмета Општинског суда у Ваљеу ПП. 269/06 и утврдио следеће чињенице и околности од значаја за одлучивање у овом уставносудском предмету:

Подноситељка уставне жалбе је од 1. јануара 2003. године, а и у ранијем периоду, била заменик Општинског јавног тужиоца у Ваљеу, а почев од 1. јануара 2004. године до 15. јануара 2005. године и заменик Окружног јавног тужиоца у Ваљеу. Подносиатељка је 3. фебруара 2006. године поднела тужбу Општинском суду у Ваљеу против тужене Републике Србије-Министарство правде, ради дуга.

Пресудом Општинског суда у Ваљеу ПП. 269/06 од 26. септембра 2007. године делимично је усвојен њен тужбени захтев и обавезана је тужена Република Србија-Министарство правде Републике Србије да исплати тужили на име разлике у заради за период од 3. фебруара 2003. године па закључно са 15. јануаром 2005. године укупан износ од 116.180,96 динара, са законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ, и то, како је ближе одређено у ставу првом изреке, док је ставом другим изреке, тужбени захтев одбијен као неоснован у делу преко досуђених 116.180,96 динара до тражених 125.436,33 динара, заједно са траженом каматом на одбијајући део, а ставом трећим изреке обавезан је тужени да тужили накнади трошкове парничног поступка.

Поступајући по жалби тужене, Окружни суд у Ваљеу је пресудом Гж1. 692/07 од 17. априла 2008. године првостепену пресуду преиначио у првом ставу изреке, тако што је одбио као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да суд обавезе тужену да јој на име разлике у заради за период од 3. фебруара 2003. године до 15. јануара 2005. године, исплати укупан износ од 116.180,96 динара, са законском затезном каматом на сваки појединачни износ, те је преиначио и одлуку о трошковима и обавезао тужилу да туженој исплати трошкове парничног поступка у износу од 24.300,00 динара.

Окружни суд у Ваљеу у оспореној другостепеној пресуди наводи да тужила нема право на разлику плате између износа плате који је примила у спорном периоду (чија је висина обрачуната по коефицијентима из члана 7. Закона о платама у државним органима и јавним службама) и плате коју би остварила применом коефицијената из чл. 51. и 52. Закона о јавном тужилаштву у вези чл. 31. и 32. Закона о судијама, из разлога што се наведене одредбе не могу непосредно примењивати, јер исте не представљају потпуне правне норме и за њихову примену је потребно њихово додатно употпуњавање у неком другом закону или подзаконском акту.

Пресудом Општинског суда у Ваљеу П1. 786/07 од 25. децембра 2007. године усвојен је тужбени захтев тужилаца Зорана Обрадовића и других и обавезана тужена Република Србија-Министарство правде да им исплати на име разлике до пуне зараде за период 1. децембра 2004. године до 30. јуна 2005. године, износе ближе означене у изреци.

Пресудом Окружног суда у Ваљеу Гж1. 62/08 од 13. фебруара 2008. године одбијена је жалба тужене и потврђена пресуда Општинског суда у Ваљеу П1. 786/07 од 25. децембра 2007. године.

У овим пресудама (као и у пресудама Окружног суда у Ваљеу Гж1. 35/08 и Гж1. 716/06 и правноснажним пресудама Општинског суда у Ваљеу П1. 849/07 и П1. 853/07) истиче се да су сви тужиоци у спорном периоду од 1. децембра 2004. године до 30. јуна 2005. године, за који траже исплату разлике у плати, радили у Општинском јавном тужилаштву у Ваљеу, а шестотужила у Општинском суду у Ваљеу и да им није исплаћена плата сагласно одредбама члана 31. Закона о судијама, а у вези чл. 51. и 52. Закона о јавном тужилаштву, већ им је исплаћена умањена плата према Закључку Владе РС 05 број 121-8431/2004-12-31 од 23. децембра 2004. године. Општински суд у Ваљеу и Окружни суд у Ваљеу су образложили да се у овим случајевима има применити одредба члана 31. Закона о судијама, који прописује како се одређују плате носиоцима правосудних функција, док одредба члана 51. Закона о јавном тужилаштву упућује на примену Закона о судијама.

4. За оцену навода и разлога уставне жалбе са становишта Уставом зајемчених права и слобода, на чију повреду се подносиатељка уставне жалбе позива, од значаја су следеће одредбе Устава и Закона:

Одредбама Устава, поред осталог, утврђено је: да су пред Уставом и законом сви једнаки (члан 21. став 1.); да свако има право на једнаку законску заштиту, без дискриминације (став 2.); да је забрањена свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета (став 3.); да се не сматрају дискриминацијом посебне мере које Република Србија може увести ради постизања пуне равноправности лица или групе лица која су суштински у неједнаком положају са осталим грађанима (став 4.); да се јемчи једнака заштита права пред судовима и другим државним органима, имаоцима јавних овлашћења и органима аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 36. став 1.); да свако има право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се одлучује о његовом праву, обавези или на закону заснованом интересу (став 2.).

Одредбама члана 58. Устава утврђено је: да се јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених по основу закона (став 1.); да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз накнаду

која не може бити нижа од тржишне (став 2.); да се законом може ограничити начин коришћења имовине (став 3.); да је одузимање или ограничење имовине ради наплате пореза и других дажбина или казни дозвољено само у складу са законом (став 4.).

Одредбама члана 31. Закона о судијама ("Службени гласник РС", бр. 63/01, 42/02, 60/02, 17/03, 25/03, 29/04, 35/04 и 44/04), који је важио у спорном периоду, било је прописано: да основна плата судије Врховног суда Србије не може бити нижа од основне плате министра у Влади, а да је основна плата судије Апелационог суда, Вишег трговинског суда и Управног суда нижа за 6 % од основне плате судије Врховног суда Србије, а основна плата судије другог непосредно нижег суда нижа је за 10 % од основне плате судије непосредно вишег суда (став 1. и 2.). Важење ових одредаба Закона престало је 18. јула 2005. године.

Одредбама члана 37. важећег Закона о судијама ("Службени гласник РС", бр. 116/08, 58/09 и 104/09) прописано је: да судија има право на плату судије суда за који је изабран (став 1.); да се плата судије одређује на основу основне плате (став 2.); да се основна плата одређује множењем коефицијената за обрачун и исплату плата са основицом за обрачун и исплату плата (став 3.); да се основица за обрачун и исплату плата судије утврђује Законом о буџету (став 4.); да се коефицијент за обрачун и исплату плате одређује тиме што се сваки судија разврстава у једну од пет платних група (став 5.); да основна плата, према овом закону, јесте вредност у коју се не урачунава проценат за вредновање минулог рада (став 6.).

Одредбама Закона о јавном тужилаштву ("Службени гласник РС", бр. 63/01, 42/02, 39/03, 44/04 и 51/04), који је важио у спорном периоду, било је прописано: да се основна плата јавног тужиоца и заменика израчунава исто као основна плата судије (члан 51.); да је основна плата јавног тужиоца истоветна основној плати председника суда пред којим поступа, као и да је основна плата заменика јавног тужиоца истоветна са основном платом судије суда пред којим поступа (члан 52. ст. 1. и 2.). Наведене одредбе престале су да важе 18. јула 2005. године.

Одредбама члана 69. важећег Закона о јавном тужилаштву ("Службени гласник РС", бр. 116/08 и 104/09) прописано је: да се плата јавног тужиоца и заменика јавног тужиоца одређује на основу основне плате (став 1.); да се основна плата одређује множењем коефицијената за обрачун и исплату плата са основицом за обрачун и исплату плате (став 2.); да је основица за обрачун и исплату плата јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца једнака основици за обрачун и исплату плата судија (став 3.); да се коефицијент за обрачун и исплату плате одређује тиме што се сваки заменик јавног тужиоца разврстава у једну од пет платних група (став 4.).

5. Оцењујући наводе и разлоге уставне жалбе са становишта Уставом зајемченог права на једнаку заштиту права, на чију се повреду подносиоца уставне жалбе позива, а полазећи од утврђених чињеница и околности значајних за одлучивање, Уставни суд је утврдио да је оспореном судском одлуком повређено право подносиоца уставне жалбе на једнаку заштиту права, зајемчено одредбом члана 36. Устава Републике Србије.

Наиме, тужбени захтев тужиле је у целини одбијен као неоснован, док је у поступку који се водио по тужбеном захтеву других тужилаца пред Општинским судом у Ваљеву у предмету П1. 786/07 пресудом тог суда П1. 786/07 од 25. децембра 2007. године усвојен њихов тужбени захтев и обавезана тужена на исплату разлике у заради. Окружни суд у Ваљеву је, као другостепени, уједно и суд последње инстанце, потврдио првостепену пресуду и одбио жалбу тужене. Дакле, Окружни суд у Ваљеву је у идентичној

чињеничној и правној ситуацији донео различите одлуке о основаности тужбених захтева, који су се заснивали на идентичном чињеничном стању и спорном правном питању. Уставни суд је имао у виду чињеницу да је свим захтевима обухваћено време од 1. децембра 2004. године до 30. јуна 2005. године, при чему је нашао да није од значаја околност да је тужбеним захтевом подносиоца уставне жалбе обухваћен и ранији временски период. На описани начин Окружни суд у Ваљеву је подносиоца уставне жалбе, одбијајући њен тужбени захтев, довео у битно неједнак положај, од онога у коме су били тужиоци чији је истоврсни тужбени захтев усвојен.

Стога је Уставни суд оценио да је различитом оценом Окружног суда у Ваљеву која је дата поводом исте чињеничне ситуације и правног питања, повређено право подносиоца уставне жалбе на једнаку заштиту права пред судом.

6. Оцењујући наводе подносиоца уставне жалбе о повреди начела забране дискриминације, зајемченог одредбом члана 21. Устава, Уставни суд констатује да нема основа за тврдњу да је оспореном одлуком подносиоца уставне жалбе на било који начин дискриминисана, иако је Окружни суд у Ваљеву у идентичним ситуацијама различито поступао. У уставној жалби нису пружени докази да је подносиоца због неког личног својства повређено људско или мањинско право зајемчено уставом, што је неопходна претпоставка да би се могла утврдити повреда начела забране дискриминације, због чега је Уставни суд уставну жалбу у овом делу одбацио.

7. Имајући у виду да због утврђене повреде права Уставни суд поништава оспорену пресуду Окружног суда у Ваљеву Гж1. 692/07 од 17. априла 2008. године, као и чињеницу да ће оспорена одлука бити предмет поновног преиспитивања и одлучивања по жалби, Уставни суд сматра да је захтев подносиоца уставне жалбе да се утврди повреда права на имовину из члана 58. Устава за сада преурањен, због чега је Суд уставну жалбу и у овом делу одбацио.

8. На основу свега изложеног и одредбе члана 89. става 1. Закона о Уставном суду ("Службени гласник РС", број 109/07), Уставни суд је уставну жалбу усвојио у делу који се односи на повреду права на једнаку заштиту права и утврдио да је оспореном пресудом повређено право подносиоца уставне жалбе на једнаку заштиту права, зајемчено одредбом члана 36. Устава, одлучујући као у првом делу тачке 1. изреке, док је, полазећи од изнетих разлога, одбацио уставну жалбу у делу у коме је подносиоца тврдила да је повређено начело забране дискриминације, зајемчено одредбом члана 21. Устава и право на имовину, зајемчено одредбом члана 58. Устава, одлучујући као у другом делу тачке 1. изреке.

Како је у конкретном случају, на описани начин, очигледно дошло до арбитрерне примене материјалног права на штету подносиоца уставне жалбе, Уставни суд је сматрао да су последице учињене повреде такве природе да се могу отклонити само поништајем оспорене другостепене пресуде, како би надлежни суд у поновном поступку донео нову одлуку по жалби. Стога је, на основу одредбе члана 89. став 2. Закона о Уставном суду, одлучено као у тачки 2. изреке.

Поводом захтева подносиоца уставне жалбе за накнаду судских трошкова, Уставни суд указује да је одредбама члана 6. Закона о Уставном суду прописано да се у поступку пред Уставним судом не плаћа такса и да учесници у поступку пред Судом снесу своје трошкове.

9. На основу одредаба члана 45. тачка 9) и члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду и члана 84. Пословника о раду Уставног суда ("Службени гласник РС", бр. 24/08 и 27/08), Уставни суд је донео Одлуку као у изреци.

ПРЕДСЕДНИК УСТАВНОГ СУДА

др Драгиша Слијепчевић